ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΜΕΝΟΥΝ ΣΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΔΑΦΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Νεοκυπριακός Σύνδεσμος, στήν προσπάθεια του νά συμβάλη στήν ἀντίκρυση τῶν προβλημάτων πού ἔχει δημιουργήσει γιά ὅλους τούς Κυπρίους ὁ πόλεμος, ἀσχολήθηκε ἰδιαίτερα μέ τά προβλήματα τῶν Τουρκοκυπρίων πού ἔμειναν στά ἐλεύθερα ἐδάφη τῆς Δημοκρατίας, πιστεύοντας πώς πρέπει νά δοθῆ σ'αὐτά ειδική σημασία.

Πέρα ἀπό τήν πολιτική σκοπιμότητα πού πιθανόν νά ἐξυπηρετῆται ἀπό μιά τέτοια συμπαράσταση, τό κράτος πρέπει νά βοηθήση τούς Τουρκοκύπριους γιά λόγους καθαρά ἀνθρωπιστικούς. Ἡ ἀνθρώπινη φύση καί ἀνάγκες δέν καθορίζονται μέ βάση τίς θρησκευτικές πεποιθήσεις ἤ τήν ἐθνολογική καταγωγή καί σέ μιά δημοκρατική χώρα οἱ ἀνάγκες πρέπει νά ἱκανοποιοῦνται χωρίς διακρίσεις.

Γιά τούς Τουρκοκύπριους πού ἔμειναν στά σπίτια τους, ἡ ἀνάγκη συμπαράστασης ἀπό μέρους τοῦ κράτους προβάλλει πιό ἐπιτακτική, γιατί ἀντιμετωπίζουν ἰδιόμορφα προβλήματα πού δέν τάχουν οἱ ἄλλοι Κύπριοι. Βασικά ἡ ἰδιομορφία τῆς θέσης στήν ὁποίαν βρίσκονται σήμερα οἱ Τουρκοκύπριοι μπορεῖ νά ἀποδοθῆ στό: (α) γεγονός ὅτι ἡ τουρκοκυπριακή ἡγεσία συνεργάστηκε καί ἔχει ἐγκρίνει τήν τούρκικη εἰσβολή καί σάν ἀποτέλεσμα ἀναπτύχθηκε ἀνάμεσα σέ μεγάλο μέρος τῶν Ἑλληνοκυπρίων αἴσθημα ἔχθρας πρός τούς Τουρκοκύπριους, πού στήν οὐσίαν εἶναι καί αὐτοί θύματα τῆς κυπριακῆς τραγωδίας. (β) ὅτι οἱ πολεμικές ἐπιχειρήσεις εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά καταληφθοῦν καί λεηλατηθοῦν τουρκοκυπριακά σπίτια, οἱ δέ ἴδιοι οἱ Τουρκοκύπριοι νά τρομοκρατηθοῦν. (γ) ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς καταπίεσης ἀπό ἐξτρεμιστές καί σωβινιστές Τουρκοκύπριους, ἡ τουρκοκυπριακή κοινωνία στά ἐλεύθερα ἐδάφη, δυσκολεύεται νά συνεχίση τήν κανονική της ζωή καί ἀπειλεῖται μέ ὁλοκληρωτική ἐξάρθρωση.

Ἀναμφίβολα ἡ ἰδιομορφία αὐτή, τῆς θέσης στήν ὁποία βρίσκονται οἱ Τουρκοκύπριοι πού ἔμειναν στά ἐλεύθερα ἐδάφη, ἐπιβάλλει τήν λήψη ειδικῶν μέτρων πάνω σέ ὀργανωμένη βάση.

Στό μνημόνιο παρατίθενται ὡρισμένα στοιχεῖα καί διαπιστώσεις ἀναφορικά μέ τούς Τουρκοκύπριους καί γίνεται προσπάθεια σκιαγράφησης σέ ἀδρές γραμμές τῶν πιό σημαντικῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζουν καθώς καί τῶν κατευθύνσεων πού μπορεῖ νά πάρη τό κυβερνητικό ἐνδιαφέρον.

Γενικά μέχρι τίς 15 Ἰουλίου τοῦ περασμένου χρόνου ἡ κατάσταση στίς διακοινοτικές σχέσεις καί ειδικά στόν οἰκονομικό τομέα,

ήταν άρκετά καλή. Είχεν άρχίσει μιά ύγιής έπικοινωνία άνάμεσα στίς βασικές κοινότητες καί πολλές άπό τίς παληές σχέσεις μεταξύ φίλων καί γνωστῶν εἶχαν ξαναθερμανθῆ. Σ'αύτό βοηθοῦσε τό γεγονός ὅτι οἱ Τουρκοκύπριοι ἦταν διασκορπισμένοι σ'δλόκληρη τήν Κύπρο. Σέ μεγάλο άριθμόν έπιχειρήσεων δίνονταν δουλειές στούς Τουρκοκύπριους χωρίς καμμιά διάκριση καί στούς έμπορικούς δρόμους τῆς Λευκωσίας οἱ Τουρκοκύπριες μπαινόβγαιναν χωρίς νά προκαλῆται καμμιά ἰδιαίτερη αἴσθηση. Σάν παράδειγμα άναφέρεται ὅτι μόνο στό άποχετευτικό σύστημα τῆς Λευκωσίας άπασχολοῦντο 87 Τουρκοκύπριοι. Στή Λεμεσό ὑπῆρχε άπόλυτη έλευθερία διακίνησης γιά ὅλους καί οἱ Ἑλληνοκύπριοι ἦταν τακτικοί θαμῶνες τουρκοκυπριακῶν οἰκογενειακῶν κέντρων. Τέλος στήν Ἀμμόχωστο ἡ παρουσία τῶν Τουρκοκυπρίων στό μοντέρνο τμῆμα τῆς πόλης ὅσο καί στίς έπιχειρήσεις παροχῆς ὑπηρεσιῶν, ἦταν πολύ αἰσθητή. Ἐξ ἄλλου δλόκληρη ἡ παραγωγή σιτηρῶν τῶν Τουρκοκυπρίων έπαραλαμβάνετο άπό τήν Ἐπιτροπή Σιτηρῶν καί τό ἴδιο μπορεῖ νά πῆ κανείς ὅτι γινόταν άπό τούς άντίστοιχους Ὀργανισμούς, άναφορικά μέ τά σταφύλια καί τό γάλα.

Βέβαια ὑπῆρχαν καί περιπτώσεις ὅπου ἡ έπαφή μεταξύ τῶν δύο βασικῶν κοινοτήτων δέν ἦταν καί τόσο πετυχημένη. Ἔτσι ὁ φανατισμός καί ἡ μισαλλοδοξία μερικῶν κύκλων, καθώς καί τῶν θεωρητικῶν προπαγανδιστῶν καί σέ μερικές περιπτώσεις ἡ κοντόφθαλμη κυβερνητική πολιτική, κατέστρεφαν σέ άρκετές περιπτώσεις ὅτι καθημερινά ἔκτιζαν ἡ άνθρώπινη άνάγκη κι'ἡ άπλή άνθρωπιά τοῦ Κυπρίου.

Οἱ Συνθῆκες Διαβίωσης καί Οἰκονομικά Προβλήματα

Ὕστερα άπό πολλές έπισκέψεις πού ἔγιναν στούς τόπους διαμονῆς τῶν Τουρκοκυπρίων ἔχει έξακριβωθῆ ὅτι, έκ πρώτης ὄψεως οἱ συνθῆκες διαβίωσης τῶν Τουρκοκυπρίων δέν διαφέρουν άπό τίς άντίστοιχες τῶν Ἑλληνοκυπρίων. Φυσικά ὑπάρχουν άναλογικά πιό πολλά τουρκοκυπριακά φτωχόσπιτα παρά έλληνοκυπριακά, αύτό ὅμως δέν εἶναι άποτέλεσμα τοῦ τελευταίου πολέμου, άλλά εἶναι παληό γνώρισμα τῆς κυπριακῆς κοινωνίας στό σύνολό της. Ἐν τούτοις δυό σημεῖα ἴσως νά άξίζη τόν κόπο νά άναφερθοῦν: (α) Ὑπάρχουν στήν Πάφο άρκετές οἰκογένειες πού προσφυγοποιήθηκαν στίς ταραχές τοῦ 1963-64 καί πού ζοῦν σέ παραπήγματα. Παρ'ὅλο πού οἱ συνθῆκες διαβίωσης τους δέν εἶναι τόσο ἄσχημες, εἶναι πιθανόν άρκετές οἰκογένειες νά θέλουν νά γυρίσουν στά χωριά τους καί τίς περιουσίες τους καί ἡ Κυβέρνηση θά πρέπει νά έξετάση αύτή τήν πιθανότητα. (β) Μετά τήν κατάληψη τῶν περιοχῶν τους άπό τήν Ἐθνοφρουρά καί τούς ένόπλους τῆς ΕΟΚΑ Β', καθώς καί έξ αἰτίας τῶν έξτρεμιστικῶν στοιχείων τῆς Τ.Μ.Τ., πολλές ἄν ὄχι οἱ περισσότερες τουρκοκυπριακές οἰκογένειες, ἔχουν τρομοκρατηθῆ ὥστε νά θεωροῦν σάν άναπόφευκτο τό ξερρίζωμα καί τήν μεταφορά τους στά κατεχόμενα έδάφη. Σάν άποτέλεσμα ἔχουν άποξενωθῆ άπό τά κινητά περουσιακά τους στοιχεῖα καί

ζουν σέ συγγενικά σπίτια όπου νοιώθουν μέν περισσότερη ἀσφάλεια ἀλλά οἱ συνθῆκες διαβίωσης τους κάθε ἄλλο παρά εἶναι καλές. Ἡ ἰδέα τῆς μεταφορᾶς τῶν Τουρκοκυπρίων στά κατεχόμενα ἐδάφη ἔχει προκαλέσει ἀποδιοργανωτικές ἐκφάνσεις στή ζωή τους ὅπως τήν παραμέληση τοῦ περιβάλλοντος τους, τήν ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος γιά δουλειά κλπ.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν πιό πάνω προβλημάτων ἡ Κυβέρνηση θά μποροῦσε:

(α) Νά προωθήση σχέδια στίς περιοχές πού βρίσκονται Τουρκοκύπριοι καί νά ἐργοδοτήση τούς τελευταίους.

(β) Νά βελτιώση τό σύστημα ὑγιεινῆς καί καθαριότητας καί νά γίνουν ἐπιδιορθώσεις σέ δρόμους καί κτίρια στίς πιό πάνω περιοχές.

(γ) Νά ἀναλάβη τήν εὐθύνη τῆς φρούρησης καί διατήρησης ὅλων τῶν δημοσίων κτιρίων καθώς καί τῆς λειτουργίας τῶν ὑπηρεσιῶν πού εἶχαν σχέση μέ τούς Τουρκοκύπριους, χρησιμοποιώντας κατά τό δυνατόν τουρκοκυπριακό προσωπικό.

Ἐπιπρόσθετα οἱ διάφορες ὀργανώσεις νά πρέπει νά ἐνθαρρυνθοῦν νά βοηθήσουν ὑλικά τουρκοκυπριακές οἰκογένειες πού ἔχουν ἀνάγκη καί μέ τακτικές διακριτικές ἐπισκέψεις νά βοηθήσουν στήν ἐξύψωση τοῦ ἠθικοῦ τῶν κατοίκων.

Ὅσον ἀφορᾶ τίς περιουσίες τῶν Τουρκοκυπρίων, πολλά κτήματα ἔχουν ἐνοικιαστῆ σέ Ἑλληνοκυπρίους. Ἄνκαι τά ἐνοίκια εἶναι στίς περισσότερες περιπτώσεις πολύ χαμηλά, οἱ διευθετήσεις πού ἔγιναν θά βοηθήσουν ὥστε νά μή καταστραφοῦν τελικά αὐτές οἱ περιουσίες. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν ἀρκετά κτήματα πού ἐξακολουθοῦν νά εἶναι ἐγκαταλελειμμένα καί ἡ κατάσταση εἶναι πολύ ἀνησυχητική ἀναφορικά μέ τά σπίτια τῶν Τουρκοκυπρίων ὅπου ἐλάχιστες συμβάσεις ἐνοικιάσεως ἔχουν γίνει. Τά πιό πολλά σπίτια ἔχουν λεηλατηθῆ, ἐνῶ τά οἰκοδομικά ὑλικά ἄρχισαν νά γίνωνται λεία τῶν κλεφτῶν ἀπό τίς γύρω περιοχές, κυρίως στήν ὕπαιθρο.

Στίς πόλεις ἡ κατάσταση δέν εἶναι λιγώτερο δραματική γιατί τελευταῖα ἡ κατάληψη τουρκοκυπριακῶν σπιτιῶν ἀπό Ἑλληνοκύπριους γίνεται μέ γοργώτερο ρυθμό. Ἀπό μιά πρόχειρη ἐπισκόπηση στήν τουρκοκυπριακή συνοικία τῆς Λεμεσοῦ ἔχουν προκύψει τά πιό κάτω στοιχεῖα:

349 σπίτια κατοικοῦνται ἀπό τούς ἰδιοκτῆτες των ἤ κάποιο μέλος τῆς οἰκογένειας.

274 σπίτια κατοικοῦνται ἀπό Ἑλληνοκύπριους μέ βάση συμβόλαιο πού ἔγινε πρίν φύγει ὁ ἰδιοκτήτης.

139 κατοικοῦνται παράνομα, ἀπό πρόσφυγες κυρίως.

58 καταστήματα χρησιμοποιοῦνται ἀπό Ἑλληνοκύπριους, εἴτε ὕστερα ἀπό σύμβαση εἴτε παράνομα.

'Εν πάση περιπτώσει, ἡ εἰκόνα στήν τουρκοκυπριακή συνοικία τῆς Λεμεσοῦ κάθε ἄλλο εἶναι παρά καλή. Πολλά σπίτια ἔχουν ἐρημωθῆ, σέ ἄλλα κατοικοῦν κατηφεῖς ἡλικιωμένοι Τουρκοκύπριοι, ἐνῶ στήν περιοχή περιφέρονται οἰκογένειες ἐκτοπισθέντων πού προσπαθοῦν νά "διαλέξουν" σπίτι ἀπ'αὐτά πού ἔχουν ἐναπομείνει. Δέν λείπουν καί οἱ πινακίδες "ἐδῶ κατοικοῦν πρόσφυγες", πού σκοπόν ἔχουν νά ἀποτρέψουν τούς κλέφτες ἤ ἀπόπειρα ἐγκατάστασης ἀπό ἄλλους πρόσφυγες.

'Η θλιβερή καί συνάμα ἐπιζήμια αὐτή κατάσταση πρέπει νά πάρη κάποιο τέλος, γιατί ἐκτός ἀπό ἕνα σωρό κοινωνικά προβλήματα (γιατί νά πάρη σπίτι ὁ ἐπιτήδειος ἐνῶ ἡ φτωχή γρηά θά μείνη στό τσιατήρι), δέν βοηθᾶ καί τήν ἐφαρμογή τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καί τῶν 'Ην. 'Εθνῶν γιά τήν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στά σπίτια τους.

Γίνεται εἰσήγηση ὅπως ἡ Κυβέρνηση πάρη τά πιό κάτω μέτρα:

(α) Νά καταγραφοῦν καί σφραγιστοῦν ὅλα τά ἐγκαταλελειμμένα σπίτια.

(β) Νά ζητηθῆ ἀπό ὅσους κατέλαβαν παράνομα σπίτια νά τά ἐγκαταλείψουν καί νά διωχθοῦν ποινικά ἄν χρειαστῆ.

(γ) Οἱ τουρκοκυπριακές συνοικίες νά περιπολοῦνται πιό τακτικά ὥστε ν'ἀποφευχθοῦν καταστροφές, κλοπές ἤ καταλήψεις ἄλλων σπιτιῶν.

(δ) Νά ὁριστῆ Ad hoc ἐπιτροπή μελέτης ἀπό Κυβερνητικούς καί ἄλλους παράγοντες γιά νά μελετήση τό θέμα στήν εὐρύτητα του καί νά ὑποβάλη σύντομα εἰσηγήσεις γιά τήν ἀντιμετώπιση του.

'Ο Ν.Κ.Σ. ἀντιλαμβάνεται τίς δυσκολίες καί τό ὀδυνηρόν τῆς κατά γράμμα πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς εἰσήγησης τῆς παραγράφου (β), πιστεύει ὅμως ὅτι τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀπό τίς πολιτικές ἐπιδιώξεις καί τόν χειρισμό τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος.

<u>Κοινωνικά Προβλήματα</u>

Ὅπως συνέβη καί μέ τούς 'Ελληνοκύπριους, ὁ πόλεμος δημιούργησε πολύ σοβαρά κοινωνικά προβλήματα στίς τουρκοκυπριακές κοινότητες. 'Ορφάνια, οἰκογένειες χωρίς προστάτες, παιδιά χωρισμένα ἀπό τούς γονεῖς, γέροι χωρίς φροντίδα, οἰκογένειες χωρίς τά νεαρά μέλη, εἶναι μόνο μερικά ἀπό τά προβλήματα πού ἔχει ἐντοπίσει μιά πρόχειρη ἔρευνα. 'Ανάμεσα στά πιό σοβαρά, τό πιό σοβαρό πρόβλημα εἶναι ἴσως ἡ ἐκπαίδευση ἤ ἔστω ἡ ἀπασχόληση τῶν παιδιῶν στά σχολεῖα. Πολλοί ἀπό τούς Τουρκοκύπριους προβάλλουν τό πολύ λογικόν ἐπιχείρημα ὅτι ἄν μή τι ἄλλο, μετάβαση στά κατεχόμενα ἐδάφη θά βοηθήση νά μή καταστραφῆ ἡ μόρφωση τῶν παιδιῶν των. Κάποιας μορφῆς ἐπαναλειτουργία τῶν σχολείων θά ἀφαιρέση τό πιό πάνω πρόσχημα.

'Ο ἰσχυρισμός ὅτι δέν ἔχουν μείνει πολλά νεαρά πρόσωπα στές περιοχές πού ἐλέγχει ἡ Δημοκρατία, δέν φαίνεται νά εἶναι σωστός. Πράγματι ἀπό ἔρευνα πού ἔγινε σέ ὀκτώ κοινότητες/συνοικίες Τουρκοκυπρίων στήν ἐπαρχία Πάφου, ἔχουν προκύψει τά πιό κάτω στοιχεῖα. 'Η ἴδια κατάσταση ἀναφορικά μέ τούς ἐκπαιδευτικούς καί μαθητές φαίνεται νά ἐπικρατῆ καί στίς ἄλλες τουρκοκυπριακές κοινότητες τῆς Πάφου.

Κοινότης/ Συνοικία	Παιδιά (ἡλικία) 6-12	13-18	Δάσκαλοι	Καθηγητές
Μούταλλος	24	15	23	16
'Ανδρολίκου	68	58	1	-
Κούκλια	2	2	1	-
Φοίνικας	2	6	1	-
Τίμη	13	19	-	-
Ἄης Γιάννης	39	18	1	-
Πόλις	12	3	3	-
'Αξύλου	41	43	1	-
Σύνολο:-	191	164	31	16

Οἱ ἀριθμοί δείχνουν καθαρά ὅτι τό διδακτικό προσωπικό θά μποροῦσε ἐκ πρώτης ὄψεως νά ἀντιμετωπίση τίς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν ἄν δέν ἐμποδίζετι ἀπό τούς Τουρκοκύπριους ἐξτρεμιστές ἤ ἐδίδοντο μερικές διευκολύνσεις.

Γίνεται εἰσήγηση ὅπως ἡ Κυβέρνηση: (α) ἐνθαρρύνη καί βοηθήση τήν ἐπαναλειτουργία τῶν σχολείων.(β) σέ περίπτωση ἐλλείψεως βιβλίων νά τά ἐκτυπώση στήν Κύπρο. (γ) προσεγγίση Τουρκοκύπριους ἐκπαιδευτικούς στές ἐλεύθερες περιοχές καί ἐξετάση τήν πιθανότητα προσέλκυσης προοδευτικῶν Τούρκων ἐκπαιδευτικῶν πού ζοῦν ἔξω ἀπό τήν Τουρκία.

<u>Τό περιβάλλον τῶν Τουρκοκυπρίων</u>

Ὅπως ἤδη ἀναφέρθηκε ἡ συνεργασία τῆς τουρκοκυπριακῆς ἡγεσίας μέ τούς Τούρκους εἰσβολεῖς, ἡ μισαλλοδοξία πού χαρακτήριζε πρό πολλοῦ τίς σχέσεις καί τό συναίσθημα ὑπεροχῆς τῶν Ἑλληνοκυπρίων, δημιούργησαν ἀνάμεσα στίς δυό βασικές κοινότητες ἕνα ἔντονο κλῖμα ἔχθρας. Σέ πολλές περιπτώσεις στά γειτονικά πρός τούς Τουρκοκύπριους χωριά ἤ καί στίς πόλεις ἀναφέρθηκαν ἐνέργειες πού κάθε ἄλλο βοηθοῦν στήν προσπάθεια ἀποφυγῆς τῆς ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν καί τῆς διχοτόμησης τῆς χώρας. Πιστεύουμε ὅτι ἐπείγει νά ληφθοῦν μέτρα ὥστε νά σταματήση ἡ μισαλλοδοξία καί ἡ ἐκστρατεία χωρισμοῦ τῶν κατοίκων τῆς Δημοκρατίας. Σ'αὐτή τήν κατεύθυνση πρέπει νά δραστηριοποιηθοῦν τά ἁρμόδια κυβερνητικά τμήματα, ἀλλά καί ὁ ἰδιωτικός τομέας. Γίνονται οἱ πιό κάτω εἰσηγήσεις:

(α) Νά δοθοῦν ὁδηγίες στούς 'Επάρχους πού νά διευκρινίζουν τήν πολιτική τῆς κυβερνήσεως γιά συνεργασία μέ τούς Τουρκοκυπρίους.

(β) Νά δοθοῦν ὁδηγίες είς τούς δασκάλους τῶν γειτονικῶν πρός τά τουρκοκυπριακά χωριά περιοχῶν, γιά κατάλληλη διαφώτιση ὥστε νά δημιουργηθοῦν συνθῆκες πού νά ἀνοίξουν τόν δρόμο γιά εἰρηνική συμβίωση.

(γ) Τό 'Υπουργεῖο Παιδείας νά ἀρχίση ἐκστρατεία μέσω τῶν ἐκπαιδευτικῶν, γιά τήν προαγωγή ὑγειῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων πού νά ταιριάζουν σέ μιά χώρα μέ τίς ἰδιομορφίες τῆς Κύπρου.

(δ) Τό Ρ.Ι.Κ. νά ἀφιερώση είδικές διαφωτιστικές ἐκπομπές.

(ε) Εἰδικά κλιμάκια ἐθελοντικῶν ὀργανώσεων νά ἐπισκέπτωνται τούς ἡγετικούς παράγοντες τῶν ἑλληνοκυπριακῶν χωριῶν γιά νά ἐξηγήσουν τά διάφορα προβλήματα καί νά ζητήσουν τήν συμπαράσταση τους.

Εἶναι ἀναμφισβήτητο γεγονός ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν Τουρκοκυπρίων πού διαμένουν σήμμερα στά ἐλεύθερα ἐδάφη τῆς Δημοκρατίας εἶναι μικρός. 'Ο Ν.Κ.Σ. ὅμως πιστεύει ἀκράδαντα ὅτι ἄν ἀποφευχθοῦν τά λάθη τοῦ παρελθόντος, ἀκολουθηθῆ ἀπό μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἡ σωστή πολιτική καί ληφθοῦν τά κατάλληλα μέτρα, οἱ Τουρκοκύπριοι θά παραμείνουν μεταξύ μας ἐνῶ πολλοί ἄλλοι θά ἐπιστρέψουν, ἔστω καί ἄν χρειαστῆ νά περάση κάποιο χρονικό διάστημα. Δέν χρειάζεται νά τονισθῆ ὅτι κάτι τέτοιο θἆναι πρός τό συμφέρον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ στό σύνολο του.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ, 'Απρίλης 1975.